

**Лаврентій
Зизаній-Тустановський –
український педагог, поет,
перекладач, церковний
діяч, XVII ст.**

***Зло є не навчитися читати. Читати й не розуміти слів.
За науку mocno ся маймо и еден другого добродетельного працею
переходьмо.***

Життя

Брати Стефан і Лаврентій Зизаній походили з міщан с. Потемога на Галичині (тепер Нестеровського району Львівської області). Лаврентій здобув ґрунтовну освіту, але де саме – невідомо. Дослідники припускають, що він міг навчатись в Острозі, Львові або в Єзуїтському училищі в Ярославлі (Польща). Початок педагогічної діяльності Л. Зизанія пов'язаний із Львівською братською школою, де він викладав грецьку та церковно-слав'янську мови. У 1592 р. Лаврентія Зизанія Львівське братство відпустило для роботи в братській школі м. Брестія, а з 1595 р. став ректором Віленської братської школи. У 1612 р. Зизаній став священником соборної церкви в м. Корці (тепер Рівненщина), в маєтку князя Іоакима Корецького. На заповіті Катерини Корецької, виданому в Корці 29 серпня 1618 року, підписався як "отець Лаврентій Зизаній-Тустановський, протопоп корецький". Перебуваючи тут, брав участь у підготовці до випуску книг Києво-Печерської друкарні. Десь у 1619 р. прибув до Києва, звідти у травні 1626 р. вирушив до Москви, аби видати свій Катехизис, де жив до лютого 1627 року. Видання Катехизиса (після полеміки з росіянами) не було здійснене; наклад книги майже весь був спалений. Після цього Зизаній повернувся до Києва, де у 1628 р. був учасником київського собору у справі Мелетія Смотрицького. Пізніше повернувся до Корця. На початку 1634 р. був ще живий. Автор літописних заміток Кирило Іванович із Замостя відзначив, що Зизаній "умер в Корцу, зкориговавши Біблію з грецкоґо до Даниила".

Основні праці

«Наука ку читанию і розуменю писма славенського...», «Граматыка словенська, совершенного искусства осьми частій слова и ин ы х нужд», «Лексис сиречь реченія...», «Катехізіс», «Граматыка словенська».

Вчення

Основним джерелом вивчення життя, педагогічної діяльності і творчості Лаврентія Зизанія є його твори «Наука ку читанию і розу меню писма славенського...», «Граматыка словенська...», які вийшли з друкарні Віленського Святодухівського братства в 1596 р. Вони були навчальними книжками братських шкіл України, Білорусі і Литви. Розуміння ролі освіти як важливого засобу національно-культурного відродження учений виклав у передмові до «Граматыки...» Він звертався до співвітчизників із закликом вивчати науки, створювати школи, розвивати освіту. Культуру, підкреслив необхідність знання граматыки, першої із семи вільних наук. Тільки оволодівши граматыкою, можна прийти до риторики, філософії, богослов'я. Відводив велике місце вивченню словенських мов.

Вислови з творів

Спор по поводу Катехис Лаврентия Зизания

...Илья и Гримка: У тебя в книге написано о кругах небесных, о планетах, зодиях, о намениях, о громае и молнии, о о тресновениии, шибаний и Перуне, о кометах и о прочих звездах, но эти статьи взяты из книги Астрологии, а эта книга Астрология взята от волхвов елипских и от идолослужителей, а потому к нашему православию не сходна.

Зизаний: Почему же не сходна? Я не написал колеса счастья и рождения человеческого, не говорил, что звёзды управляют нашей жизнью, я написал только для знания, пусть человек знает, что всё это тварь Божья.

